

יום הכיפורים

יונה הנביא הסרבן

מטרות

הזמן הדרוש להוראת כל היחידה: 3 עד 4 שעות.

ואם הזמן קצר, ולא תוכלו ללמד את כל היחידה, אנו ממליצות ללמד קודם כול את המדור "פותחים ספר" שבו הקטעים מספר יונה.

● התלמידים ילמדו קטעים מספר יונה (הנקרא בתפילת מנחה ביום הכיפורים).

● התלמידים ידונו ברעיון שאדם שחטא יכול במקרים מסוימים (למשל, אם הביע חרטה כנה), לזכות בסליחה ובמחילה – אף על פי שאפשר לטעון שהמחילה נוגדת את "הצדק הטהור", שכן כל אדם צריך להיענש על חטאו.

עמוד השער

עמוד השער ולוח המודעות שבמרכזו נועדו לסייע לתלמידים להיזכר במידע בסיסי אודות יום הכיפורים, מידע שצברו ולמדו בשנים הקודמות.

מתוך רצון להרגיל את התלמידים לקרוא קריאה ביקורתית וגם לחשוב בעצמם, לא הובאו בעמוד השער פרטי מידע מסוימים. משום כך, רצוי לשאול אותם איזה מידע אפשר לדלות מעמוד השער וכן איזה מידע חסר בו.

המידע על החג מובא בעמוד זה לעתים בגלוי ולעתים ברמזים.

רעיונות לפעילויות שונות סביב עמוד השער מובאות במבוא הכללי (ראו עמ' 5 ו-6 במבוא הכללי).

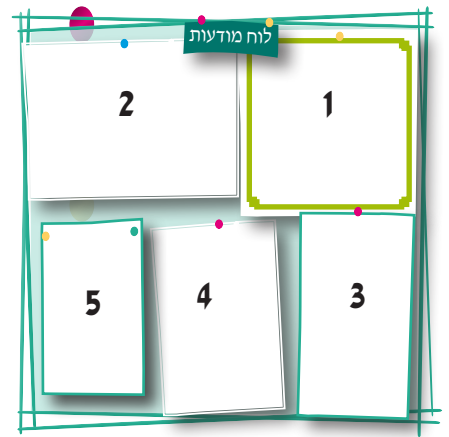
נ"ב בסוף מדריך זה תוכלו למצוא **דף עבודה** לתלמידים.

פרטי המידע שאפשר להיזכר בהם בעקבות הקריאה בעמוד השער הם:

כותרת: שם החג – יום הכיפורים (אפשר לשאול את התלמידים למשמעותו).

תת כותרת: ספר יונה – הספר הנקרא בתפילת מנחה ביום הכיפורים.

תאריך החג: י' בתשרי.

מודעה 1 – תפילות יום הכיפורים:

- התפילות הנאמרות בכל יום: מעריב, שחרית ומנחה;
- התפילות הנאמרות בכל חג הכתוב בתורה:
- תפילת מוסף וכן תפילת יזכור (בקהילות האשכנזיות).
- תפילת מוסף של יום הכיפורים שונה מתפילת מוסף של החגים האחרים, ויש בה תיאור של עבודת הכוהן הגדול בבית המקדש ביום הכיפורים.
- תפילות המיוחדות ליום הכיפורים: תפילת כל נדרי ותפילת נעילה.
- התפילות מתחילות בערב, עם כניסת החג, ונמשכות כל יום הכיפורים, מבוקר עד ערב.
- תפילות יום הכיפורים מסתיימות במוצאי החג בתקיעת שופר.

מודעה 2 – מהות החג: חשבון נפש.

מודעה 3 – מצוות החג: הסעודה המפסקת (הנערכת לפני תחילת צום יום הכיפורים), הצום.

מודעה 4 – מהות החג: תשובה וסליחה.

ביום הכיפורים האל מוחל על העבירות שבין אדם למקום. כדי שהאל יוכל למחול גם על עבירות "שבין אדם לחברו", חייב החוטא לבקש סליחה מחברו (ממי שהוא פגע בו).

מודעה 5 – שוב נזכרת מצוות הצום, וכן מוזכר המנהג בחלק מקהילות ישראל לערוך בסיום הצום סעודה באווירה חגיגית במיוחד.

מה אינו מוזכר בעמוד השער ובלוח המודעות?

כאמור, בעמוד השער לא הובא כל המידע על החג. על כן, רצוי לשאול את התלמידים גם אילו פרטי מידע על יום הכיפורים אינם נזכרים בעמוד השער (לא בגלוי ולא ברמזים). כדי לעזור להם לענות לשאלה זו, אפשר לשאול אותם שאלות כגון – כיצד מתכוננים ליום הכיפורים? ומה לא נאמר כאן על מנהגי יום הכיפורים?

למשל, לא הוזכרו בעמוד זה –

הדלקת הנרות לפני כניסת החג. על הנרות מברכים שתי ברכות:

"ברוך אתה ה', אלוהינו מלך העולם, אשר קידשנו במצוותיו וציוונו ולהדליק נר של יום הכיפורים", וברכת שהחיינו: "ברוך אתה ה', אלוהינו מלך העולם, שהחיינו והקימנו והגיענו לזמן הזה".

איסור נעילת הסנדל (איסור נעילת נעלי עור); **איסור הסיכה** (האיסור למרוח על הגוף שמנים וקרמים והאיסור להתאפר); **איסור תשמיש המיטה** (האיסור לקיים יחסי מין, יש לשקול אם להזכיר איסור זה בכיתתכן); **המנהג ללבוש לבן** (ליצי הנהגת לובשת לבן); **מנהג הכפרות וכן הסבר השם "יום הכיפורים"**.

לסיים, אפשר לבקש מהתלמידים לכתוב מודעה על פריט מידע שלא הוזכר בחג. כדאי להזכיר להם שהמודעה צריכה להתאים ללוח מודעות של קיבוץ.

מיון המידע וכתובת מודעה

- רצוי שהתלמידים ימיינו את המידע המופיע בעמוד השער, וכן את המידע המשלים שהוזכר בשיעור, על פי הקטגוריות האלה: תאריך החג / מהות החג / מצוות החג / מנהגי החג.
- כדאי להמליץ לתלמידים לסמן ב-V את פרטי המידע המופיעים בעמוד השער וב-X את פרטי המידע שזכרו בהם בעצמם או בעקבות השיחה בכיתה.

לפניכם "תעודת הזהות של החג", המסכמת את עיקר ענייני יום הכיפורים.

תאריך החג: ל' בתשרי

שם החג: השם "יום הכיפורים" (או "יום כיפור") מביע את האמונה שביום הזה חָטְאֵי עם ישראל כלפי האלוהים מתכפרים (=נסלחים) – ולכן יום הכיפורים הוא חג. אולם, אם אדם חטא כלפי אדם אחר, עליו לדאוג שהאדם שהוא פגע בו יסלח לו, ורק לאחר מכן חטאו ייסלח.

סיפור החג ומשמעותו

יום הכיפורים הוא חג מן התורה. בזמן שבית המקדש היה קיים, היה הכוהן הגדול מבקש מאלוהים שיסלח לישראל על עוונותיהם (על החטאים שלהם) ויכפר עליהם. ביום זה הוא היה מקריב קורבנות מיוחדים ומתפלל תפילות מיוחדות. בשיאו של היום, היה הכוהן הגדול לובש בגדים לבנים (שלבש רק ביום הכיפורים), ונכנס לקודש הקודשים (מקום שרק הוא היה נכנס אליו, ורק ביום זה). על פי האמונה היהודית, בראש השנה נשפט האדם על מעשיו ונקבע גורלו לשנה הקרובה. אולם, גם אם נגזר עליו עונש, הוא עדיין יכול לבקש מחילה או הקלה בעונש, שכן על פי המסורת, רק ביום הכיפורים "נחתם" גורלו. האל יכפר (יסלח) לאדם על חטאיו אם עשה תשובה, כלומר נטש את מעשיו הרעים, וכן אם התפלל ונתן צדקה לזקקים. על כך נאמר בתפילת יום הכיפורים: "תשובה, ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה".

מה עושים ומה לא עושים ביום זה?

על פי המשנה: "יום הכיפורים אסור באכילה ובשתיה וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המיטה" (משנה, מסכת יומא, פרק ח' הלכה א').
יום כיפור הוא יום צום. לפי המשנה, אסורים בו גם הסיכה (מריחת הגוף בשמנים ובקרמים) נעילת הסנדל (נעילת נעלי עור) וכן קיום יחסי מין.

חשבון נפש: ביום הכיפורים אנו בוחנים מה שעשינו בשנה

שחלפה, במטרה שלא לחזור על המעשים הלא ראויים שעשינו ולבקש סליחה ממי שפגענו בו.

תפילה: חשבון הנפש והסליחה הם נושאים מרכזיים בתפילות יום הכיפורים. בתפילת נעילה בסוף יום הכיפורים אנו גם מבקשים שהאל "יחתום" סופית את שמנו ב"ספר החיים" (שבו ביקשנו "להיכתב" בתפילות ראש השנה).

תפילות יום הכיפורים הן: כל נדרי, מעריב, שחרית, מוסף,

מנחה, נעילה וגם תפילת יזכור (בקהילות אשכנזיות).

(תפילת יזכור היא תפילה לעילוי נשמתם של הנפטרים, הנאמרת בלחש על ידי קרובי הנפטרים). ספר התפילות של יום הכיפורים נקרא מחזור ליום הכיפורים.

בגדי לבן: רבים לובשים בגדים לבנים המסמלים טהרה.

יום שבתון: יום הכיפורים מכונה בתורה "שבת שבתון" – יום שאין לעשות בו כל מלאכה (כגון להבעיר אש). בארץ קיבל יום הכיפורים אופי ייחודי – ביישובים היהודיים התושבים אינם עובדים, כל בתי העסק נסגרים, תנועת המכונות נפסקת (וזו הסיבה למנהג הישראלי לנסוע באופניים בכבישים ביום זה). בתום היום: עם צאת יום הכיפורים, תוקעים בשופר, ואחרי שבירת הצום יש העורכים סעודה באווירה חגיגית במיוחד.

כיצד מתכוננים לקראת יום הכיפורים?

חשבון נפש: ליום הכיפורים קודמת תקופה המוקדשת לחשבון נפש. תקופה זו מתחילה כבר בראש חודש אלול (החודש האחרון של השנה הקודמת), ונמשכת בראש השנה וב"עשרת ימי התשובה" (הימים שבין ראש השנה ליום כיפור).
כפרות: בערב יום הכיפורים יש הנוהגים לעשות כפרות. הכפרות הן מעשה סמלי שבמהלכו מסובבים סביב הראש תרנגול שנועד לשחיטה ואומרים "זה חליפתי, זה כפרתי". התרנגול כאילו מחליף את האדם וכאילו "נענש" במקומו. כיום רבים נוהגים לעשות כפרות באמצעות נתינת כסף לצדקה.
סעודה מפקסת: יש מצווה להרבות באכילה ובשתיה בערב יום הכיפורים (ט' בתשרי) ועל כן סעודה זו היא מצווה.

מה על הפרק?

המדור "מה על הפרק" מציג את נושא היחידה, והוא האפשרות העומדת בפני האדם לשנות את דרכיו – לבקש סליחה על מעשים לא ראויים ולזכות בסליחה. רצוי לקרוא את השאלות המופיעות ב"פתק" שבראש עמ' 13 בחוברת לתלמידים, הן יעזרו לתלמידים להתמקד בסוגיות הנדונות בהמשך היחידה בכלל ובדברי ליזי הנהגת בפרט.

דברי ליזי הנהגת מעלים היבט אישי של אחת הסוגיות הנחקרות ביחידה.

ליזי מספרת על מכתב שהיא כותבת כדי לערער על דו"ח שניתן לה על עברת החניה שעברה, כפי שסופר ביחידה הקודמת. בכיתה יש לציין שסיפורה של ליזי ביחידה זו הוא המשך ישיר של הסיפור המובא ביחידה לראש השנה.

ליזי מספרת...

לאחר הקריאה של דברי ליזי, אפשר לפתח שיחה סביב הנקודות האלה:

- מה מניע את ליזי לבקש את ביטול הדו"ח? (התחושה שלא מגיע לה עונש, אי-הנעימות כלפי חברי הקיבוץ).
- כיצד מצדיקה ליזי את בקשתה, אף על פי שהיא מודה שעברה עברה וחנתה במקום שאסור לחנות בו? (לא הייתה לה כוונת זדון, עכשיו היא מבינה את חומרת המעשה, היא מתחייבת שלא לחזור על העברה, היא בדרך כלל אזרחית [ונהגת] שומרת חוק, תקופת הימים הנוראים היא תקופת מחילה).
- מה דעתכם על הסגנון "הלא רשמי" של המכתב?

שיחה – מחיי התלמידים:

רצוי להזמין את תלמידים המוכנים להיחשף, לספר על מקרה שבו עשו מעשה שהיה ראוי שייענשו עליו, אבל הם ביקשו שלא להיענש? מה היה המעשה? כיצד נימקו את בקשתם?

על הקשר בין ראש השנה ויום הכיפורים:

הרצף שבין סיפורה של ליזי ביחידה לראש השנה וסיפורה ביחידה ליום הכיפורים נועד להדגיש את הקשר בין שני המועדים. כידוע, דינן של הבריות על מעשיהם לא נגזר סופית בראש השנה, וניתנת להן הזדמנות נוספת לבקש רחמים עד יום הכיפורים (על כן בראש השנה אנו מבקשים להיכתב בספר החיים וביום הכיפורים – להיחתם בו). ביחידה זו ליזי "מבקשת רחמים" – למרות שהפקח כבר כתב לה דו"ח, היא מבקשת שיוותרו לה על העונש שניתן לה. בכיתה אפשר לשאול את התלמידים מה משותף לטענותיה של ליזי בבקשתה לבטל את הדו"ח ולאמרה שדנו בה ביחידה לראש השנה "ותשובה, ותפילה וצדקה מעבירין את רע הגזרה" ("תשובה" – ליזי מתחרטת על העברה ומתחייבת שלא לחזור עליה שוב). כפי שראינו לעיל, ליזי מוסיפה עוד טענה – שחודש תשרי הוא זמן למחילה. אפשר לשאול את התלמידים מה דעתם על טענה זו והאם נכון מצדה לטעון אותה.

על האיור שבעמוד 13:

באיור נראית הנהגת כותבת את מכתבה לפני יום הכיפורים, היא לבושה בגדים רגילים. בהמשך, כאשר נלמד על ספר יונה הנקרא ביום הכיפורים, היא תלבש בגדים לבנים כנהוג בחג (ראו למשל באיור שבעמ' 15).

ספר יונה עוסק אף הוא באפשרות העומדת בפני האדם לשנות את דרכיו ולזכות בסליחה. לפניכם כמה הערות על המקורות המובאים ביחידה ועל השאלות שלצדם.

חלק א: השליחות והבחירה של יונה

הידעתם?

על פי הדעה המקובלת, **נינה** נמצאת ממזרח לארץ ישראל (במקום שבו עומדת כיום העיר מוסול שבעיראק) **ותריש** היא העיר תרסוס שבחוף המערבי של אסיה הקטנה (אך יש גם הסוברים שהכוונה למקום באי סרדיניה או בספרד). כך או כך, יונה יצא מיפו, וכדי להגיע לנינה היה עליו לנסוע מזרחה, אך הוא נסע בכיוון צפון-מערב – כלומר בכיוון ההפוך...

• **על שאלה 1:** זו שאלה על המקור השני במדור. מקריאת המקור הראשון במדור יוכלו התלמידים לשער שמטרת הסערה הייתה לעצור את יונה בבריחתו.

• **על שאלה 2:** לשאלה זו תשובות שונות, כגון שתגובת יונה (ההליכה לישון) נבעה מאדישות, מחרדה או מניסיון "לברוח" מהסערה, כפי שברח מאלוהים.

• **על השאלה הלא ממוספרת בתחתית עמ' 14:** מטרת השאלה לעורר את סקרנות התלמידים ולמשוך את תשומת לבם לשאלה המרכזית בספר יונה. בשלב זה אין לענות לשאלה זו, את התשובה עליה נדע רק בסוף הסיפור....

• **על דברי ליזי, בעמ' 15:** אולי חשב יונה שחטאו חמור כל כך, ולכן חזרה בתשובה ובקשת מחילה לא יעזרו לו; ואולי הוא התנגד כל כך למשימה שהוטלה עליו (להזהיר את אנשי נינה), שהעדיף למות ולא למלא אותה!

חלק ב: תפילה בבטן הדג

• **על שאלה 3:** ייתכן שאלוהים שלח את הדג כדי לתת ליונה הזדמנות אחרונה להתחרט על בריחתו ועל חוסר נכונותו להזהיר את אנשי נינה.

• **על שאלה 4:** דבריו של יונה (מהמילה "קראתי" עד המילים "אֶזְבְּחָהּ לַיהוָה") הם תפילה לאל בבקשה שיציל אותו מן המוות, ואז הוא יבקר בבית המקדש ויודה על ישועתו.

*על פי רוב הפרשנים המודרניים, תפילת יונה אינה חלק מקורי ובלתי נפרד מהסיפור, אלא מזמור "מן המוכן" ששובץ בסיפור בשלב מאוחר יותר. שימו לב, למשל, שהמזמור הוא למעשה מזמור תודה על טובה שכבר נעשתה (ולכן רוב הפעלים בו הם בעבר: "קראתי... ויענני"), ולא מזמור תחינה (שהפעלים בו אמורים להיות בעתיד).

הידעתם?

יש הסוברים שהאל רצה שיונה יחוש מצוקה בעצמו, ומתוך כך, אולי, יבין מה מצפה לאנשי נינה ולא יסרב להזהיר אותם ולתת להם הזדמנות להציל את חייהם.

• **על שאלה 5:** יונה חזר ליבשה ולחיים. האל נתן לו הזדמנות נוספת לציית לו.

• **על שאלה למחשבה בעמ' 16 (לכיתות מתקדמות בלבד):**

ביחידה על ראש השנה למדו התלמידים על "מידת הדין" (על פיה החוטא חייב להיענש על חטאו) ועל מידת הרחמים (על פיה אפשר למחול לאדם אם התחרט על מעשיו הרעים והחליט לנטוש אותם). יונה חטא בסרבו לציית לאל ובניסיון לברוח ממנו, וכן בסרבו לתת לאנשי נינוה הזדמנות לחזור בתשובה ולהציל את חייהם.

תחילה נתן האל ליונה לחשוב שהוא מעניש אותו "על פי מידת הדין" ואף העניש אותו "מידה כנגד מידה" – יונה חשב שמגיע לאנשי נינוה עונש מוות על חטאיהם החמורים, ועתה הוא עומד למוות בשל חטאו! אולם אחר כך מתברר שאלוהים ריחם על יונה והצילו. האל זימן ליונה דג גדול, ונתן לו הזדמנות להתחרט על חטאו. כפי שאמרו חכמינו "שערי תשובה לא ננעלו" (דברים רבה, פרשה ב', סעיף י"ב).

האם שמתם לב?

המילים "וַיִּנְיֹה נְהֻפְכָּת" הן דור-משמעות. אפשר להבין אותן כאזהרה וכנבואת חורבן (שנינוה תיחרב), אך אפשר גם לראות בהן נבואה שאנשי נינוה "יהפכו" את דרכיהם ויחזרו מדרכם הרעה. ואם כך, אפשר לומר שנבואתו של יונה התקיימה גם אם נינוה לא נחרבה.

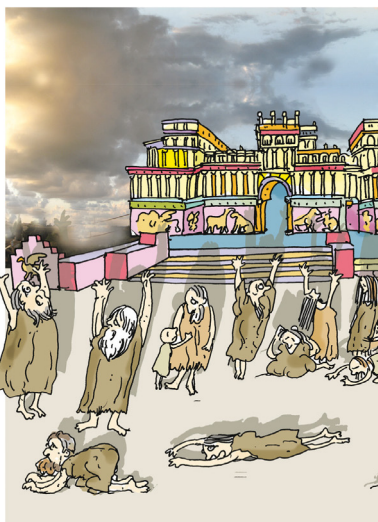
חלק ג: השליחות השנייה

• **על שאלה 6:** בנבואתו של יונה חמש מילים: "עוֹד אֶרְבָּעִים יוֹם, וַיִּנְיֹה נְהֻפְכָּת". זו הנבואה הקצרה ביותר בתנ"ך!

• **על שאלה 7:** דבריו הקצרים של יונה מעידים שהוא דיבר "כמי שכפאו שד", כלומר, לא פנה אל אנשי נינוה מרצונו אלא בעל כורחו.

• **על שאלה 8:** שאלה קלה אך מאפשרת לתלמידים לעקוב אחר העלילה.

• **על שאלה 9:** אנשי נינוה חזרו בתשובה, ובכך מילאו את אחת הדרישות שעליהן נאמר בתפילה שהן "מעבירות את רוע הגזרה", ואכן הגזרה הוסרה מעליהם.

חלק ד: הקיקיון שיבש

• **על שאלה 10:** יונה ידע שהאל רחום ו"ניחם על הרעה" (נוטה להתחרט על עונשים שהטיל) וחשש שאם הוא יתנבא ויזהיר את בני העיר, הם יחזרו בתשובה, האל יסלח להם ונבואתו לא תתקיים.

• **לפני שניגשים לשאלה 11:**

רצוי לבקש מהתלמידים להעלות השערות מדוע נרתע יונה מלהזהיר את אנשי נינוה כפי שציווה אותו האל. שאלה זו מבקשת להביא את התלמידים להצטרף לשרשרת הפרשנות היהודית לדורותיה ולהשתתף ביצירה היהודית.

• **על שאלה 11:**

פרשנים השיבו תשובות שונות לשאלה מדוע חשש יונה שאנשי נינוה יחזרו בתשובה ומדוע כעס שאלוהים סלח להם. בכיתה נתמקד בתשובה אחת, התואמת את המסר הכללי של ספר יונה, התשובה שדברי הנביא שבבועת הדיבור בעמ' 18 רומזים לה: יונה טוען שחוטאים צריכים להיענש על חטאם "על פי מידת הדין" ואינם זכאים לרחמים, גם אם התחרטו. יונה לא רצה להיות כלי לא־צדק ושבגללו "יימלטו" רשעים מעונשם.

האם שמתם לב?

בסיפור יש סתירה מסוימת – נאמר שיונה בנה לעצמו סוכה כדי שיוכל לשבת בצל (יונה, פרק ד' פסוק ה'), ומיד אחר כך נכתב שאלוהים זימן לו קיקיון שיצל עליו (פסוק ו'). פירוש "דעת מקרא" מיישב סתירה זו בהשערה שהסוכה יבשה ולכן נזקק יונה למקור צל אחר.

הידעתם?

יונה ידע שאנשי נינוה יפרשו את נבואתו על הפיכת עירם כנבואה להרס עירם (על כפל המשמעות של המילה "תתהפך" ראו בעמוד הקודם). יונה ידע גם שהאל הוא אל רחום והעריך שהעיר לא תיהרס בסופו של דבר.

משום כך, העריכו פרשנים שהסיבות לסירובו של יונה להתנבא היו –

א. הוא לא רצה לחזות משהו שלא יקרה ולהיחשב לנביא שקר.

ב. הוא לא רצה שאנשי נינוה יחשבו שאלוהים אינו מסוגל להרוס את העיר כפי שניבא. כלומר, רצה להגן על כבוד האל.

• **על שאלות 12-13:** כאן, בפעם השנייה בספר יונה, רצה האל להביא את יונה לבקש רחמים על עצמו כדי ללמד אותו (ואותנו, הקוראים) את חשיבותה של מידת הרחמים. הפעם הראשונה הייתה במעשה הדג, אולם יונה כנראה לא הבין את הלקח (ועל כן דבק בסירובו להזהיר את אנשי נינוה, ואחר כך כעס שהאל מחל להם). בפעם השנייה, האל לא רק מביא את יונה לחוש על בשרו את הצורך של כל אדם ברחמים, אלא גם מסביר לו את מניעיו: כל בני האדם הם בריותיו של האל, גם אם הם חוטאים, ולכן האל דואג להם ונותן להם הזדמנות להתחרט על חטאיהם ולזכות במחילה.

• **על שאלת המחשבה בעמ' 19 (בצד ימין):** על פי ספר יונה האל נוהג ברחמים כלפי בריותיו, ולכן ראוי שגם בני אדם ידונו את חבריהם שחזרו ממעשיהם הרעים על פי מידת החסד ולא על פי מידת הדין (זו כנראה הסיבה שבגללה קוראים את ספר יונה ביום הכיפורים).

• **על שאלת המחשבה בעמ' 19 (בצד שמאל):** השאלה מדגישה את הפן האוניברסלי של ספר יונה: שערי תשובה לא ננעלו גם לפני בני אומות העולם, שכמו בני ישראל גם הם בריותיו של האל האחד.

אין סיפור?

ביחידה זו, המדור "בסימן קריאה", המציג בדרך כלל קטע מיצירה ספרותית העוסק בנושא היחידה, אינו מופיע. הסיבה לכך היא שבחרנו להעמיק בספר יונה, ובכך גם להעביר את המסר שסיפורי התנ"ך הם בעלי ערך ספרותי רב כשלעצמם.

כמו כן, אנו מעריכים שלא יעמוד לרשותכם זמן רב להוראת יחידה זו.

קסם הלשון

- מדור זה עוסק ב"טקסט טיעוני" ומבקש לחשוף את התלמידים לעולם השיח של התקשורת הבין-אישית. יש להבהיר ש"טענה" היא חלק מ"עמדה" (בעמדה יכולות להיות כמה טענות). על התלמידים לבחור דמות אחת ולהביע את טיעוניה בצורה משכנעת באמצעות הכללים המפורטים במדור ועל סמך הפסוקים.
- הפעילות מבקשת להביא את התלמידים להפיק טקסטים כתובים קצרים, תקינים מבחינה לשונית והולמים מבחינה תקשורתית, להביע עמדה בנושא שנוי במחלוקת, לבסס אותה ולהתייחס לטיעונים שכנגד (הישגים 2 ו-3 בתכנית הלימודים בחינוך הלשוני).

מבעד לחלון

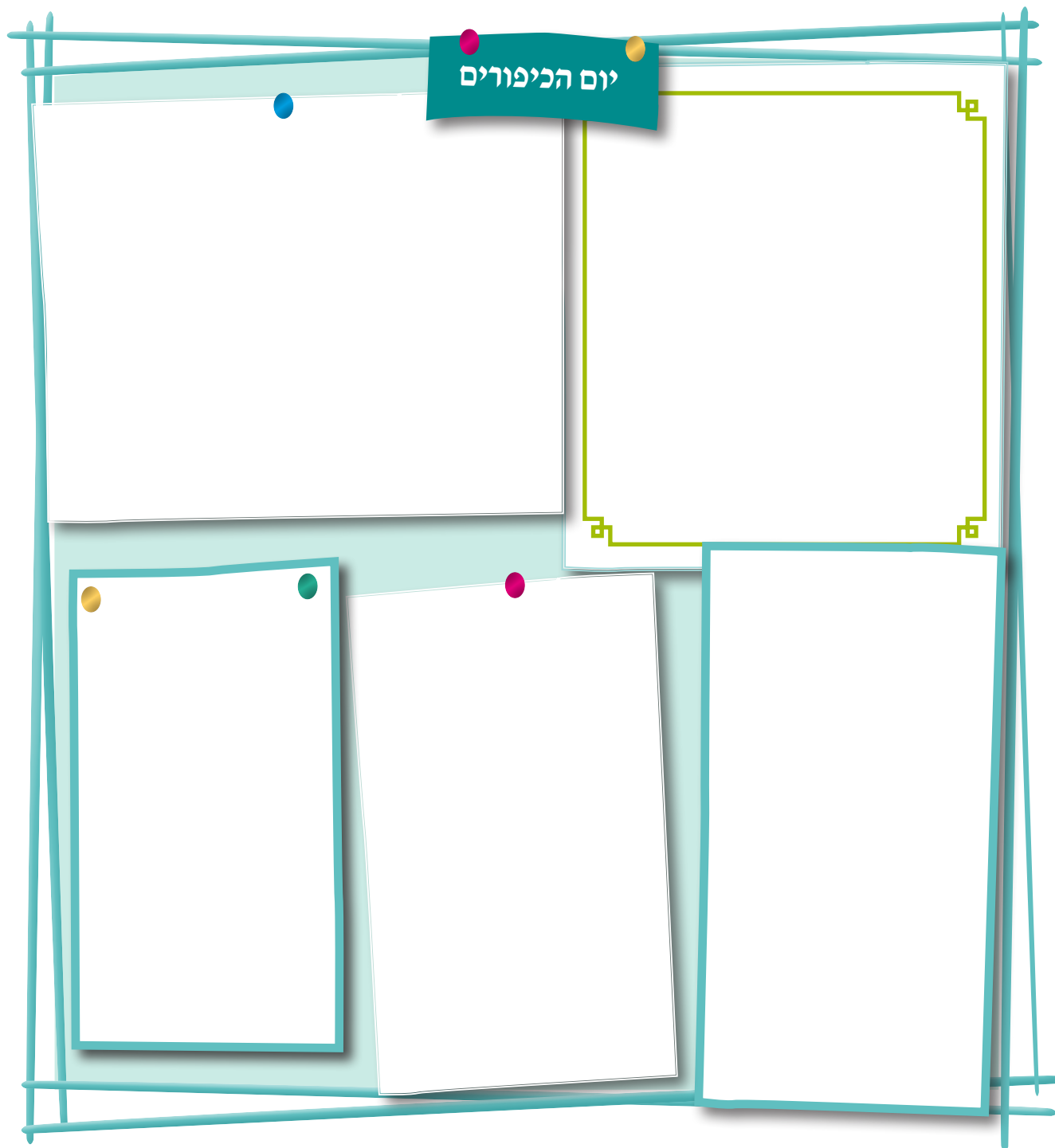
המדור עוסק באפשרות העומדת לפני נשיא המדינה להעניק חנינה לאדם שעבר עברה, גם לאחר שנשפט ואף לאחר שהחל לרצות את עונשו. המדור מסביר כיצד ובאילו מקרים יכול הנשיא להעניק חנינה.

מסורת וחדוש:

אפשר לראות בסמכות הנשיא למחול לעבריין שהתחרט על העברה שעשה ופנה לנשיא בבקשת חנינה, נוהל שהושפע מן המסורת היהודית ("ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה") והותאם לחברה המודרנית. רעיון זה הוא רעיון אוניברסלי, וגם במדינות אחרות בעולם קיים נוהל דומה המאפשר לעבריינים לבקש חנינה ולזכות בה.

שעשועון לחג

נסיים את היחידה בחיוך...

A ruled writing area with ten horizontal orange lines and four teal dots on the right side.